

Előfizetési ár:

Egész évre . . . 12 kor.
Fél évre . . . 6 „
Negyed évre . . . 3 „
Egy szám ára 20 fill.

Hirdetések

és nyilvántartási közlemények
jutányosan közöltnék.

VÉGVIDÉK

Politikai hetilap.

Szerkesztőség
és
kiadó hivatal
Gromon-utca 2. sz. a.
Wittigschlager C. ezégnél.

Közlemények, előfizetési és
hirdetési díjak, úgy a lap
szétküldésére vonatkozó
panaszok a kiadóhivatalba
küldendők.

Megjelenik:

minden vasárnap reggel.

Felelős szerkesztő:

Feymann Gyula
ügyvéd.

Hirdetések

Wittigschlager C. könyvkereskedésében is felvétetnek
Gromon-utca 2. szám.

II. Rákóczi Ferenc.

Rákóczi . . .

Van-e magyar sziv, amely fel nem dobban e szent
név hallatára? Van-e olyan magyar, vagy legalább
is magyar érzelmű lakója bércövezte hazánkknak, aki
nem tud lelkesedni, mikor e nevet hallja?

Nincs! Nem szabad lenni!

Hogy ki volt, mi volt, azt mindenkinek tudnia kell,
A megszemélyesített önzetlen hazafiság!

Nagy úr volt, akinek meg volt mindene, a mit
csak szeme szája kívánt és szabad is volt. De rab
volt a haza, rab volt a nép. Ezeket akarta fel-
szabadítani.

Az uralkodó ház mindig ellenséges indulattal
viseltetett a magyarok iránt, pedig magyar fegyvernek
köszönhette, hogy igénytelen grófi házból hatalmas
uralkodó házzá lett.

Kún László királyunk dicső morvamezei diadalát
a Habsburgok, mikor a magyar trónra kerültek, vér-
törvényszékekkel, zsarnoksággal és rosszindulattal
hálálták meg. Folyton nyomták a népet; az adó nagy
volt, sok katonája kellett a németnek külföldi háborúkra
sok gályarabja a tengerre.

A magyar akkoriban két úrnak szolgált, a török-
nek és németnek, két úrnak pedig lehetetlen szolgálni.

A töröknek szolgálni nem volt nehéz dolog,
ő csak adót kívánt, különben tőle a nemzet majdnem
egészen független volt. Nemzeti lételevél, nyelvügyé-
vel, vallásával mit sem törődött. Másképpen állott a
dolog a „hajás szomszédal“. Ő nemcsak nagy adóját
kivánta, hanem a nemzet lételevélét is fenyegette, el
akarta törölni nyelvét, elvenni vallását. Az állapotok
tűrhetetlenek voltak, amit legjobban jellemez egy
egyszerű parasztnóta: a magyar földjét verret szántja,
vérrel boronálja . . .

A velencei követ megírta köztársaságának: Csak
alkalmas kéz kell, amely a tüzet éleszsze és Magyar-
országon ismét lobog a szabadságharc lángja . . .

Az alkalmas kéz második Rákóczi Ferenc lett.
Ő állott az ügyek élére és megkezdődött a szép, a
dicső kuruc háború; immár a hetedik szabadságharc
az uralkodóház ellen.

Mindha a földből termettek volna a vitézbbnél
vitézbb daliák. A nyalka kacagányos kuruc huszáro-
kat Rákóczi és vezérei egyik győztes harcból a má-
sikra viszik. Mindig győz a kuruc, mindig megveri a
rendezetlen felkelő kurucserég, a fegyelmezett német

vasasokat. Azt a hazaszeretet, a szabadság utáni vágy
emezeket a búsás zsold reménye lelkesíti. Rákóczi, az
egész mozgó lelke, nem sajnál fáradságot, pénzt,
hogy a szent ügyet győzelemre vigye . . .

Elkövetkezett a szerencsétlen kimenetelű trencsényi
csata . . . a hős kurucok fényes napja alkonyodni kezd,
majd pedig végleg letűnik a láthatárról . . .

Az úgy elveszett.

Ne merje ezért senki se vádolni Rákóczit, mert
ő mindent elkövetett, a mit csak lehetett; hogy a nagy-
szerű háborúnak ilyen gyászos lett a kimenetele, az
nem rajta múlt . . .

Feláldozta mindenét. Egy milliókétszáz egynehány
ezer hold földjét, nagyszámú várát és kastélyát, bécsi
palotáját, külföldi birtokait, töménytelen marháját,
termékek arany és ezüstneműjét, roppant pénzét,
családját, nevét . . . mindent, a hazáért, annak szent
szabadságáért.

Szerencsétlenségében mutatta csak ki nagyságát,
a dicső szabadsághős . . .

Mint a gonosz mostoha által éjnek idején elűzött
árva, úgy ment nagy Törökországba, kísérője volt
mély honfájdalma s néhány fájdalmas szívű honfitársa.
Házájának ellenségéhez menekült, annak kegyelem-
kenyerére szorult. Kegyelem kenyérre szorult az az
ember, akinek vagyona nagyobb volt, mint sok királyé;
hazájáért volt és szívesen tette. Sohse panaszkodott.
De mégis mily nehezen esik ilyen embernek mások
könyörületére és alamizsnájára szorulni, szükségtelen
mondni.

Rodostóban halt meg számkivetésben, mint valami
gonosztevő. Ott porladoznak hamvai a mormoló Már-
ványtenger partján.

A magyar országgyűlésnek árulónak kellett őt
elismerni, őt ki a magyar nemzeti történet egyik leg-
nagyobb alakja . . . s neve majdnem feledésbe borult.

Csak most, halála után majdnem két századdal
kapja fel ismét a hír; most kezdik csak ünnepelni
dicső emlékét. Elégtétel ez neki, küzdelméért, szám-
kivetésben történt haláláért? Ilyen a sors.

Emléke szent legyen, minden magyar ember előtt,
mert annak is kell lenni időtlen időkhig . . .

Ünnepet akarunk ülni az ő emlékének tiszteletére.
Ha nem lett volna a miénk, ha nem lett volna magyar,
akkor is megérdemelné az ünnepélyt . . . mert Rákóczi
csak egy volt!

Néhány szó a pancsovai német és szerb anyanyelvű egyetemi ifjakhoz.

Ha jó nevelésű ember felebarátja házába lép: igyekszik alkalmazkodni a ház szokásaihoz s azon van, hogy az együttléte mentől kellemesebbé tegye, mert az ember társas lény, egy magában elveszti ethikai értékét és hivatását. Ilyen nagy társaság az állam, melynek az ember tagja. Mindenki tapasztalhatta, hogy ép esztü ember aláveti magát azon állam törvényeinek, szokásainak, érzelmeinek, a mely n-ki otthon adott. De az emberi szív nem éri be az állam fogalmával, mely biztosíthatja jólétét; az emberi szívnek szülőföld, haza kell, melyet szerethessen igaz melegséggel, melynek sorsán örülhessen, busulhasson őszinte érzelmeivel. Az állam fogalmának tartalmát a térben és érzelmeiben meghatározható haza fogalma képezi. A kivándoroltak, a letelepedettek bár érzik valamelyik állam intézményeinek jótéteményeit, mégis gyakran törnek ki önkéntelen sóhajtásokba, ha nézik a tavaszi ibolyát, a vándormadarak távozását, az áldott nap keltét és hűnyét.

Ezek a sóhajtások az elhagyott szülőföldnek, hazának szólanak. Így lesznek egyesek jó idegen állampolgárok; de azért hű hazafiak maradnak mind halálig.

Mert ez a dolgok rendes menete az erkölcsi és politikai törvények szerint: alig értheti meg, alig foghatja fel véges elme, hogy akadnak városoknak olyan német és szerb ajkú mivel ifjai, kik hazájuk legszentebb érzelmeiben nemcsak nem osztoznak, hanem azok ellen még tüntetni merészelnek. Hiszen ezen ifjak a magyar haza tanítványaiban, a magyar haza által nyújtott ösztöndíjak és a legmesszebbre kedvezmények élvezete mellett megtanulhatták, hogy szülőföldjük az ezer éves Magyarország, hazájuk a magyar állam, hogy az állam alkotó magyar nemzet mindenkor szeretettel ölelte és öleli keblére nem magyar ajkú honfitársait, megosztotta és megosztja velük jogait, tiszteli házi érzelmeit. Látni kell ezen ifjaknak itt Pancsován, hogy a józan gondolkodású német fajrokonai mily szere tettel csüngnek a magyar hazán, milyen dicsőretek buzgalommal munkálnak a magyar állameszme hódításán. Tapasztalni kell ezen ifjaknak azt, hogy a higgadt szerb ajkú honfitársak a legnagyobb előzékenységgel visálgatnak a magyar nemzet iránt, annak nemzeti dicsőségét, szent hagyományait tisztelben tartják.

Megtanulhatták ezen ifjak magyarul magyar iskolákban, hogy a magyar nemzet a világtörténelem néhány jelentékeny lapját csinálta meg, a nemzet kimagasló férfiak maguk iránt be kitörölhetetlen betűkkel nevüket a világ történelembe, II. Rákóczi Fereucot az Isten nemcsak a magyar haza javára teremtette, hanem minden népek, az összes emberi nem dicsőségére. Hogy egykor a magyar törvényhozás száműzte, vagyonát elkobozta, ép úgy nem von le nagyságából, mint a megváltó dicsőségéből a golgothai véres kereszt.

Azért ünnepelünk, hogy kiengeszteljük az erkölcsi világrendet, azért fohászunk térdve esve, hogy a véres keresztet tapadt bűneinkért bocsánatot nyerjünk.

A kik a magyar nemzet, a magyar haza ezen engesztelő áldozatán résztvenni nem ohajtnak: azok a haza áldásaira érdemtelenné, azok szülőföldjüket, hazájukat nem szeretik.

Ily ethikai elfajulásokat okát csak a Rousseau bölcsészeti elmélete segítségével érthetjük meg. Azon társadalomnak kellett megmontani ezen ifjakot, a melyben éltek.

Ennek ellenszere az erős és jól szervezett magyar társadalom, a magyar tan és egyéb intézetek. Tessék ezeknek a magyar nemzeti érzelmeik érvényesüléséért mindenütt és mindenkor ö-zintén küzdeni és a hamis kinövésüket ide-je korán kirelhetetlenül lemetszeni!

Minden anyanyelvű honfitársunkat szívesen várjuk, ölelő karokkal fogadjuk a nagy ünnepélyen!

Zarándoklás Rákóczi sírjához.

II. Rákóczi Ferenc és szabadságharca emlékeztetének ünnepelésétől zeng az ország, Kárpátoktól az Adriáig.

Dicsőítjük a magyar szabadság legeszményibb vezérő fejedelmének a világtörténelemben páratlan nemes jellemét; kiállítást rendeztünk a daliás kurucz korszak ereklyéiből; szobrot emeltünk nemzeti eszményképünknek; törvényezikbe öhajjtuk megörökíteni hazánk és nemzetünk megmentése körül szerzett elévülhetetlen érdemeit.

De érezzük, hogy mindezzel nem róvtuk le a hála és kegyelet adóját Rákóczi emléke iránt. A nemzeti ünnepelés teljességéből hiányzik valami: a legmagasztosabb kegyelet-nyilvánítás, — és sóhajtásunk elszáll messze keletre, hol a dicső szabadsághős és vértanú-társai idegen földben porladoznak.

„Megöjűlnék a nemes magyar nemzet régi sebei“ és feljűl a nemzet régi hő kívánsága, hogy a szentelt hamvak haza hozassanak és nemzeti pantheonban őriztessenek. De míg ez beteljesedik: Rákóczi konstantinápolyi sírja légyen a magyar nemzet búcsújáró helye.

A szabadságharc emlékünnepe mindenfelöl kegyeletos vágyakozást kelt a honfiszivekben elzarándokolni a szentelt hamvakhoz, hogy ott ihletet és új erőt mérítsünk nemzeti eszméinkért folytatott küzdelmeinkre, s hogy sírja fölött imát rebejjünk a legdicsőbb szabadsághős nemes lelke dicső eszméinek teljességéért.

Ezen országiszerte érzett öhaj megvaösítása végett f. é. október elején nemzeti zarándoklatot rendezünk Konstantinápolyba, hol a lazaristák galatai templomában, a magasztos lelkű Zrínyi Ilona, II. Rákóczi Fereuc és fia József, valamint gróf Bercesenyi Miklósné, gróf Csáky Krisztina stb. aluszszák örök álmukat.

Fel akarjuk keresni a közeli Kis-Ázsiában Thökölly Imrénék a „kurucz királynak“ és Gujon Rihárdnak az 1848/49-iki szabadságharc hős tábornokának sírját s elzarándokolni kivánunk Rodostóba, Rákóczi és bujdosó társai utolsó kalváriájához, a nagy Bercesenyi és a hű Eszterházy Antal, Sibrik Miklós stb. sírjaihoz.

Megnézzük Konstantinápolyban a keleti tündérmesékre emlékeztető csodás műemlékeit s köszönetet mondjuk a török szultánnak és Törökországnak nemzeti hőseink iránt tanusított nagylelkűségükért.

A kik ebben a Rákóczi dicső szellemének szentelendő nemzeti zarándoklatban részt öhajtanak venni: jeleutkezzenek az előkészítő bizottság irodájában (Budapest, Kishid-u. 4), a honnan részletes tervrajzot kaphatnak.

A Rákóczi-zarándoklat előkészítő-bizottsága:

Dr. Thaly Kálmán
tit. elnök

Vambéry Armin,
elnök

Dessowffy Arisztid,
a képviselőház titkára

Br. Nyáry Jenő,
a főrendház házagnya

Dr. Szadeczky Lajos,
egyetemi tanár.

Wosinszky Mór,
apátplébános.

TÁRCA

Rögös úton.

(Humoreszk.)

Mikor az ember városunk kies utcáin kifelé halad a m. kir. kincstár által erdőnek kinevezett magános és épp azért költői facsoportozatok felé, lehetetlen hogy szemébe ne ötljenek azok a bércek és völgyek, a melyek a polgári lövölde háta mögött kezdődnek és átadva a szunyadó enyészetnek, lassan szeliden elmosódnak a távol Hertelendy kékes és kétes horizontja felé.

És mikor az ember ily bérceket és völgyeket megpillant, lehetetlen, hogy szívébe ne tolujjanak a rég mult elfelejtett idők emlékei, a melyek mint az ört álló katoná nem szunyadva ott állnak figyelmeztetőleg emlékeztetnek végtelen síkságán.

Mikor a helybeli Rákóczi ünnepélyt előkészítő szűkebb, legszűkebb vagy nem tudom és micsoda bizottság felkért, hogy az ünnepélyre egy szomorú, de annál hatásosabb beszélt leírjak, avagy leírást elbeszéljek, nem tudtam mitévő legyek.

Kiballagtam tehát a helybeli népkertbe, mert tudtam, hogy annak zizegő lombosított sejtelmes bűgásaikkal, az aranyos fülemilék az ö panaszos énekeikkel lesznek hivatva arra, hogy bennem azt a szomorú érzetet felkelték a melyek mint a rossz ördögök állítólag bennem lakoznak, de a melyek mulhatatlanul szükséges ahhoz, hogy az ember szomorú elbeszéléseket írhasson.

Szerencsétlenségemre a lombosítottok nem bűgtak, de nem is bűghattak, mert nincsenek, és a fülemilék sem csattogtak, de nem is csattoghattak, mert szintén nincsenek.

Tisztelt uraim és hölgyeim! láttak már önök egy szerelmes kis lányt? látták e azt az édes sóvárgást, azt a kimondhatatlan epedést a szemében,

a mely képes volna egy középkori lovag várat feltámasztani, hogy hőse kikelvén kösírjából, életét és véré siessen kiontani imádott hölgyéért?

Ez helyes! De nem láttak még önök oly ábrándos szemeket, a minőket én meresztettem a megénekelte népkertben, nem azért ugyan, hogy középkori lovagokat, vagy talán helyesebben lovagnóket támaszszak fel, hanem hogy többször említett szomorú elbeszélésemhez szükséges még szomorúbb kedélyhangulatot előidézhessem.

Misem természetesebb, hogy ez így nem sikerült, sikerült 25 szunyogcsipést, 6 darázscsipést, 2 méhszurást és 1 napszurást szerezni, mi által már majdnem közel voltam a kívánatos hangulathoz, a midőn megjelenik a háttérben egy hazai rendőr, a ki épp oly udvariasan, mint a minő hivatalos komolysággal a törvényes következményekre való felhívás mellett figyelmeztet arra, hogy ha tovább is ily szemeket meresztetek s ekként veszélyeztetem a közbiztonságot, úgy kénytelen lesz felhívni arra, hogy vagy távozzam, vagy kövessem őt.

Vegyes érzelmeikkel küzdöttem, a mikor ábrándképeim ily durván szétduadtak s távozni kényszerítettem aról a helyről, a melyet írói pályám megalapítójának jogosan tekinthetem s nehéz szívvel távoztam. Sajnos azonban, hogy a nehéz szív még nem szomorú szív, de azt voltam kénytelen constatalni, bár ezt már igazán szomorúan hogy szomorú hanyulatot kelteni nem tudok.

Ekkor jutott hirtelen eszembe, hogy miként azt már kezdetben említettem, van egy igazán költői hely, a költői facsoportozatok, az u. n. erdő, melyben fel-talhatnám mindazt, a mit hangulatkeltség céljából a népkertben elérnem nem sikerült.

Tehát el az erdőbe! És megindultam a rögös úton. (Talán innen humoreszkem czime?)

Útközben rendbeszedtem fejemben történelmi tudományom azon maradványait, melyeket emlékezetemben az idő vastoga bántatlanul hagyott s a melyek

Yartin Pál.

A Rákóczi-ünnepélyt előkészítő mozgalomnak kétségkívül egyik legszebb sikere, hogy Yartin angol udvari kamarai zongoraművészt megnyerte az ünnepélyen való részvételre. Yartin azon művészek közé tartozik, kiknek művészete eddig a játékban nyilvánult, nem a compositióban. Nem mintha ezen kiváló finomságú zenei lángelme nem bírna érzékkel a zene-költés iránt, hanem azért, mert valami különös — az igazi nagy művészeket jellemző — ösztön, vagy ugyis mondhatnók félelem, visszatartja ezt a hatalmas zeneigeniet attól, hogy irásztalának zűgából a világnak bocsássa készen álló zeneműveit. Ezen rejtett alkotások közt több opera (közte egy magyar tárgyú is), néhány rhapsodia és számos apróbb édesebb edesebb zenealkotás foglal helyet. Ritkán és csak igen meglítt körben ad elő belőlük Yartin valamit, akkor is csak hosszú nógatásra. De csak a saját szerzeményű darabok előadására kell nógatni, egyebet biztatás nélkül játszik. Még pedig csupa oly szerzeményt, a melyek a jelenkor legnagyobb zongorásainak Sauernek és d'Albertnek vannak műsorán. A classicusok közt Liszt a kedvence s érdekes, hogy a mi Rákóczi-ünnepünkön is Lisztnek szerzeményeiből fog játszani, nevezetesen a páratlanul remek XIII. rhapsodiát és a Campanellát, mely a concert-repertoireoknak egyik legnevezetesebb darabja. No de hiszen a nagy Sauer tanítványától egyebet nem is lehet várni.

Bizonyára érdeklí tisztelt olvasóimat a művész egyénisége. Mondhatom, hogy az is kiváló, mintha a természet sokszorosan meg akarta volna ajándékozni fiat. Személyes megjelenésével mindenkit meghódít ez a fiatal lángész. Mert hisz mindjárt azzal kellett volna kezdenem, hogy Yartin még egészen fiatal ember, sokkal fiatalabb semhogy illenek a korát elárulnom.

Mikor megismerkedtem vele, akkor épp a zongoránál ült egy közös ismerősünk lakásán. Én a szobába belépve a háttérben maradtam, hogy bemutakozásommal játékát ne zavargjam, Chován II. rhapsodiáját játszotta, annyi tüzzel, annyi hévvel s oly tudással, hogy mintegy lebűvölten állottam. Mikor a játékot befejezte, akkor léptem csak feljé, mindaddig háttal volt felém. Arcát csak most pillanthattam meg, de a zenei gyönyör által okozott előbbi csodálkozásomból újabb csodálkozásba estem. Egy eszményi szép arc tekintett felém. Halvány kerekded arc, melyet hosszú koromsötét, göndör hajerdő körített, nagy fekete szempár, görög metszésű orr, finom szá, szóval egy valóságos Amor-fej. Csúasz ajkát bajusz nem árnyékolja úgy, hogy női ruhában leányának nézné az ember. A hol megjelen, az asszony nép mind belébölgöl, bakfiosok épp úgy mint nagymamák. Mert kedves külsején kívül még szellemes társalgó is. Nincs az a társalgási téma, mihez hozzászólni ne tudna, a mihez hozzá ne tudná fűzni szellemes sziporkáit. De ha komolyan folyik a társalgás, ő akkor is feltalálja magát, bejárta egész Európát, sokat látott, tapasztalt. Hazájának, Angliának nyelvén kívül franciául olaszul, magyarul és németül beszél. A magyar nyelvet egészen tökéletesen bírja, anyja született magyar nő. Rendkívüli lehetőségét különben az is mutatja, hogy 16 éves korában a római conservatoriumon tanári oklevelet nyert.

Azon estén, mikor vele megismerkedtem, egy kisebb hölgytársaság is megismerkedett vele. A hölgyek a gyönyörű játéktól megbűvölve teljesen elfeledték szokott témájukat, a kalapot, ruhát, stb. no meg a legdivatosabb színhazi divák szapulását. Minderről most nem volt szó, csak ültek és hallgattak. Én látva a hatást tréfásan kérdeztem meg a mellett ülő szép barna, karcsú hölgytől: „Mondja meg

mód-felt szükségeseknek és hasznosoknak látszottak. Azonban ezen rendbeszedéssel pár pillanat mulva készen is voltam és midőn jelen kérdő soraimban megénekelte hegyvidékekhez értem, immár tisztában voltam azzal, hogy történelmi tudományommal az idő vasfoga sokkal mostohában bánt el, miként azt kezdetben remélhettem volna.

A hegyvidéken ezután megkezdtam turistai működésemet és már a nap nagyon sülyedőben volt, a mikor egy ugyan kopár, de árnyéktalan völgyben helyet foglaltam.

Még láttam ugyan az erdő hűs lombjait, még hallani véltem az erdő fáinak méla susogását, de elérkezettnek véltem az időt, hogy remekművem elkészítéséhez szükséges hangulatot itt e kies völgy ölen szerezzem meg.

És lassan lassan átadtam magamat az emlékezetnek. Az emlékezetből lassan lassan átmentem a feledésbe s csendesem reám borult az álom ködös fátyolával.

Valaki azt mondta, hogy az élet álom. Én azt mondom: az álom az igazi élet, az álom a költészet koronája, a költészet pedig a művészetek királynéja. Ezért emberek, becsüljétek és tiszteljétek a költő álmát. Álmodtam tehát én is és álmodtam, a mint következik.

Mikor az ember tudatára jön annak, hogy nem tud semmit, de valamit tudni akar, olyankor nem mondom: bolondot, de tesz olyat, a milyenre képes. Midőn tehát a Rákóczi ünnepélyre megmozdult a haza, én is tudatára jöttem annak, hogy ilyen ünnephez magam hozzájárulni nem fogok Gondolkozások közepette azon váratlan jó eszméhez jutottam, hogy helyben régészeti kutatásokat rendezzek s ekként a föld mélyéből Rákóczi ereklyéket gyűjtsek. Ezt nem is néztem tudni adni fűnek fáinak.

Elolvasta h iradásomat az országos öszerekek egylete is s miután tisztában volt azzal, hogy Pancsován Rákóczi ereklyék nincsenek s így hatalmas

Emmiska nagysám őszintén, mi tetszik magának jobban, Yartin vagy a játéka? — „Ő maga“ volt a kaczagva adott válasz.

No de a játéka is elragadó ám. A mikor d'Albalt Suite-jét, vagy a Tannhäuser-nyitányt játszza el, elfojtott lélekzettel hallgatja a finom, hosszú ujjak nyomában keletkező isteni élvezetet a zeneértő. Játéka ment minden mesterkélt hatásadásától. A technika legnagyobb nehézségein csak játsza siklik át, de e mellett tekintetben a legnagyobb precizitás jellemzi. Különösen élénk temperamentuma, mely játékában is megnyilvánul, ragadja hallgatóját magával.

Pancsova közönségének még oly nagy zongoraművészt nem volt alkalma hallgatnia, mint a milyen Yartin s valószínű hogy egyhamar nem is lesz alkalom, mely ezt az esemény számba menő zenei élvezetet feledtetni fogja.

Felhívás.

A pancsovai római kath. nőegylet folyó évi szeptember hó 15-én templomi énekiskolát nyit fiúk és leányok számára Horner Antal karmester vezetése alatt. Ennélfogva felkéretnek a tisztelt szülők, hogy gyermekeiket minél számottevőbb előjegyztessék mert csak alapos tanítással és kellő iskolázással lehet jó templomi énekkart létesíteni. A tanítás két osztályban tartatik meg. Az elsőben 8—12 éves gyermekeket vesznek fel, a másodikban pedig felnőtteket. Az iskola a férdalkör (Pancsovaer Männer-Gesangsverein) helyiségében lesz hat hónapon keresztül, hetenként két leckeóra tartásával és a tandíj az első osztályban 1 korona; a másodikban 2 korona havonként. A tandíj a kiadások fedezésére használtatik: mint amilyen az iskola helyiség fűtése és világítása, továbbá a kották beszerzése. A beiratásokat az első osztály számára a vallás órákon az illető hitoktatók eszközlik, a felnőttek pedig a róm. kat. egyházközség irodájában naponként 10—11 óráig irathatják be magukat f. é. szeptember hó 10-éig.

H I R E K.

Ma tartják a Rákóczi-ünnepélyt. Lapunk jövő számában lefolyásáról bő tudósítást hozunk.

Személyi hír. Bajsai Zakó Milán városunk főispánja a múlt szerdán néhány napi ott tartozkodásra Zomborba ment, de már visszajött. — Lestyánszky János városunk rendőrfőkapitánya Budapestre utazott 25. éves érettségi találkozóra.

Helyreigazítás. Lapunk múlt számából, amidőn a Rákóczi-ünnepély meghívóját közöltük, tévedésből kimaradt, hogy a délelőtti matinén Lócz Ákos elszavalja Harsányi Kálmán „Rodostói árnyak“ c. költeményét. A műsor befejezéséül pedig az adhoc Rákóczy dalkör elénekli a himnusz.

riadóm nem egyéb reclamenál, engem mint tisztességes és élelmes őszerezt tiszteletbeli kültaggá s az őszerekek országos egylete pancsovai fiókja ügyvivő igazgatójának egyhangúlag megválasztott s egyuttal felhívott székkfogalóm megtartására.

A részleteknek hive nem vagyok s így sietek kijelenteni, hogy ezt a kintűtető bizalmat elfogadtam s székkfogalóm megtartására mihamarabb jelentkeztem. Mikor a szónoki emelvényre léptem, riadó tetszészaj udvözölt. Elcsendesedvén a tömeg, elszavaltam a „Talpra magyar“-t, mire a tetszészaj immár orkánú fajult. Már azt hittem, hogy eleget tettem kötelességemnek s széket elfoglaltam, mikor az elők felállt s felszólított, hogy e sikerült felhívás után kezdjek bele székkfogalómba.

Az erre beállott pillanatnyi elmezavaromom túlélve felálltam s talpraesetten, philcophice is fejtegetni kezdtem, hogy mi külömbég van egylet és akadémiá között, majd beszédem folyamán interpellációt nyújtottam be, hogy vajlon az őszerekek egylete akadémiá-e? Beláttam, hogy ostobán cselekedtem. Azonnal rákezdtek az abcuzgra s midőn beszédem további folyamán kijelentettem, hogy én nem őszere, hanem régész vagyok, megisméledtek Bánffy parlamenti jelentei. Óriási üvöltéssel közeledtek felém és tetteleg fenyegetek. Misem természetesebb, hogy miként Bánffynak, úgy nekem is nemnem kellett s menekültem ki, ki a nagy világba...

Még egy szuszogás és felébredtem; csendes éj borult reám s én leirhatatlan rettegés közt vettem észre, hogy az őszerekek rendkívüli közgyűléséből idáig, a helybeli hegyekig vetődtem el.

De minek folytassam? Be fogják látni örök, hogy elbeszélsem nem sikerült s így mindenestre értékes számot vesztett el az ünnepély programja.

Alljon nyomorú történetem tanulságul minden kezdő írónak! De már leteszem a lantot. Isten veled álom, költészet! Isten veled! Gyönyörnek sok lett volna!

— r — y.

A város hivatalos órái. A városházán szeptember elsőjétől kezdve a hivatalos órákat ismét délelőtt és délután tartják, mint a nyári hónapok előtt.

Eljegyzés. Dr. Graber László kir. törvényszéki jegyző, okleveles ügyvéd, jegyét váltott May Márk helybeli köztisztvisletben álló nagykereskedő kedves és művelt leányával, Sárkával. Részünkről hosszantartó boldogságot kívánunk.

A Donau-Temes-Bote c. német nyelvű lapársukat több fővárosi és vidéki lap pángermánizmussal vádolja mert a f. é. aug. 27-iki számában egy pángermán bécsi egyetemi hallgató, nyilatkozatát tette közzé. Mi csak azt akarjuk megjegyezni, hogy a nevezett lap szerkesztőjét tudomásunkkal félrevezette az illető, midőn azon nyilttéri közleményt a lapba felvételte.

A beírás eredménye. A magy. kir. áll. polgári iskolába beiratkozott összesen az I. A. osztályba 30, az I. B. osztályba 30, a II-dik osztályba 42, a III. osztályba 35 és IV. osztályba 33, tehát összesen 170 tanuló. Az idei beírás a tavalyihoz képest csökkenést mutat.

Kinevezés. A m. kir. vallás és közoktatásügyi miniser Abonyi Paula, dolovai tanitónőt, okleveles polgáriskolai tanitónőt az abonyi polgári leányiskolához nevezte ki.

A városi ülések. Folyó hó 9 n d. e. 11 órákor a számokérvő szék; d. u. 3 órákor a közigazgatási bizottság tart ülést. Az igazoló választmány f. hó 14 n d. e. 11 órákor tartandó gyűlésében fogja összeállítani a jövő évi virilisták névjegyzékét.

Mulatság. A „Könyvnyomdászok szakegyesület“ ének helybeli fiókjának tagjai folyó hó 13-án mulatságot rendeznek, amelynek tiszta jövedelmét a könyvnyomdászok számára létesítendő szanatórium tőkésének növelésére szánják. A mulatságon az iparosok dalköre is szerepel néhány énekszámmal. Mindenkinek szives figyelmébe ajánljuk, ezen idegölő munkával foglalkozó derék iparosok, jótékony célú mulatságát.

Az iskolák megnyitása Az állami főgymnázium „Veni sancte“-ja a múlt pénteken, a felső kereskedelmi és polgári iskoláé pedig szombaton. A helybeli összes fiú és lány iskolák ünnepélyes megnyitása pedig szerdán lesz.

Közgyűlés. A pancsovai-kubini ármentesítő és belvizszabályozási társulat e hó 14-én tartja évi rendes közgyűlését.

Visszatért. Urbán Gusztáv városi áll. állatorvos Zimonyból, ahol az ottani állatorvost egy álló hónapig helyettesítette, visszatért és hivatalát ismét átvette.

A polgári lövöldében a múlt hét csütörtökén tartották meg az idei 5 ik éjjeli lövészetet igen szép eredménnyel.

Jubileum. E hó 5-én ünnepelte meg az izr. egyházközség érdemekben dús főkáptorának és rabbi-helyettesének 25 éves évfordulóját. Adjon Isten az ünnepeltnek erőt, hogy állását még sok éven keresztül olyan méltán viselhesse, mint eddig.

Kis statisztika. A belügyminiszter jelentése szerint 1901 ben Magyarországon tódvőszben elhalt 70.731 egyén. Ezek közül Torontál megyében 208; Pancsován egyetlen egy se. Továbbá megjegyeztük, hogy városunk az egyetlen törvényhatóság, amelyben nem halt meg senki sem tódvőgümőkörben.

A helybeli minorita rendházból. Faix B. Lipót segédlelkész Csütörtök helye, Szécsi Szende s. lelkész pedig Nyírbátorba helyeztették át segédlelkészeknek helyökbe Pancsovára disponáltatték: Brogyány K. Kázmér és Szirmai D. Agoston, kik közül az előbbi az alsóvárosi áll. iskolában, az utóbbi a belvárosi áll. iskolában lesz hitoktató.

Városi szivattyú. A hajóállomás mellett volt Wiedmann féle kút helyére a mai kornak megfelelő városi szivattyút építenek. A munka serényen folyik.

A ragályos betegségek ismét nagyobb mérvet öltének. Már örültünk, hogy a multkoriban megszűntnek jelentette ki a közegészségi bizottság a ragályt. Most 6 házban 13 eset van, ezek közül 12 esetben vörheny 1 esetben torokgyík.

A rendőrkapitányság figyelmébe. Levél érkezett szerkesztőségünkbe, amelyben a névtelen szerző ki-méletlenül kemény kifejezésekkel támadja a pancsovai rendőrkapitányságot. Amennyiben mi is megjegyzzük a levélíró veleményével azt mi is elmondjuk és kérjük a főkapitányt, hogy szüntesse meg minél hamarabb ezen visszás állapotokat Pancsován nagyon lábra kapott a koldulás. Raggel hét órától kezdve a késő esti órákig járják a koldusok házaitukat. A levélíró megjegyzi, hogy van Pancsován szegényekháza; aki szegény és munkaképtelen az menjen oda és ott teljes ellátást kap, aki pedig tud dolgozni, az dolgozzék és ne kolduljon. Ebben teljesen igazat adunk a levélírónak. Továbbá felhívja a rendőrséget, hogy a munkaképteleneket tegyék a menházba, azokat pedig, akik tudnak dolgozni, tiltsák el a koldulástól és kényszerítsék a munkára. Az embert nemcsak, hogy házában zaklatja a koldúshad, hanem még az utcán sem hagyják nyugton. A nagypiacon a Parcsetch-féle fűszeres üzlet előtt minden nap két mankós asszony áll és megállítja az arra haladókat, hogy adjon nekik alamizsnát. Ezt a két nőt mindennap láthatja akár 20 rendőr is és csodálatos dolog, hogy még sem vette észre egy sem, pedig nemcsak a levélíró, hanem a mi tudtunkkal is városunkban tilos a koldulás. Azután arról beszél, hogy az ember se a temetőbe, se a templomba nem járhat feszélyeztetlenül; mert mind a két hely ajtajában sorfalat áll a koldúshad. Reméljük, hogy figyelm-ztetésünk nem lesz pusztában elhangzó szó.

Jóváhagyás. A miniszter jóváhagyta a közgyűlés azon határozatát, amelylyel 11,000 koronával járul hozzá az építendő polgári leányiskola telkének vásárlásához.

Rákóczi-jelvényt Nádor Gyula dohánytőzsdéjében lehet kapni. Egy darab ára 20 fillér.

A katona szőkevény Pálfi József, aki közös háziaszlóaljunktól Szerbiába szökött tapasztalt családai után a nisi osztrák-magyar konzulátusnál jelentkezett, ahonnan id-hozták és rendőrségnek adták át a további eljárás végett.

Új jegyző. Folyó hó 3-án dr. Gyertyánffy Jenő pancsovai főszolgabíró Zatkalik Janos sztarcsóvai segédjegyzőt beiktatta Boreca és Bárányos községek körjegyző helyettesének.

Találtak egy ezüst dohánytárcát, tulajdonosa kellő igazolás mellett átveheti a rendőrségnél.

Késelés. Pénteken délután 2 órákor a halpiac melletti halász korema előtt verekedés támadt György Vilmos halászségéd és egy eddig ismeretlen oláh paraszt között. Az oláh kését György hátába olfste és megugrott. Györgyöt a városi kórházban apólják, de életben tartásához nem sok reményt fűznek. Az ismeretlen tettest nyomozza a rendőrség.

Mit igyunk? Sokszor halott kérdés ez különösen abban az időben, amelyben a forró nap tikasztólág és nyomasztólág tűz le ránk és az utca pora szárítja torkunkat. Hogy sör és tiszta bor eppenűgy, mint a többi meleg ital nem alkalmas a laudadságot megszüntetni, természetes dolog, hogy még minden a népszerű „fröcs“ sem képes arra. Mert nem minden ásványvíz képes arra, hogy testünknek mozgékonytá tegye és felfrissítse anélkül, hogy testünkre más kellemetlen befolyást gyakorolna. Az egyszerű szikviz ivása már meglehetősen kiment a divatból; joggal mondjuk, hogy a jó ásványvizek olesósága mellett nem célszerű, műszénsavval impregnált kútvizet, amely a legjobb esetben pillanatnyi szomjaságot csillapít, de dietai vonatkozásban még sem teljen indifferens, magas árakat fizetni, mint ezekért. Ha jót akarunk ajánlani, minden esetre a legjobb és legégszségesebb frissítő ital a rohicsi „Templomforrás“ Savanykás új bort „Templomforrással“ inni élvezet; nem kevésbbé jóízű ezen savanyúvíz gyümölcsizekkel vagy tejjel. Minden esetben kellemes ízlet létesít, megleveníti és felfrissíti egész testünket és étvágyat gerjesztőleg hat. „Templomforrást“ minden üzletben és vendéglőben kaphatunk.

Nyilttér*)

Rohitschi „Styriaforrás“ gyógyviz
Gyomor-daganatok és göröcsök,
Brigh-féle vese-gyulladás, Orvosilag
torok- és gége hurut, ajánlja!
gyomor- és belhurut,
hugysav diathese,
kiváló cukor betegség,
gyógyeredmény! gyomorkeményedés,
májban ellen.

Nagybani raktár Magyarország részére:
Hoffmann József, Budapest, Bathory-ut. 8. sz.

*) Ezen rovat alatt közléteért nem vállal felelősséget a szerk.

H I R D E T É S E K.

4684 szám

Pancsovai főszolgabíroságtól.

1903.

Pályázati hirdetmény.

Az üresedésbe jött Franczföld községi szülésznői állásra ezennel pályázatot hirdetek.

Ezen állással a következő javadalmazások vannak egybekötve, és pedig: évi 120 kor. fizetés, mely összeget $\frac{1}{4}$ utólagos részletekben kap a községi pénztárból, ezen kívül a vagyonosoktól minden születés után 2 kor. jár; a vagyontalanoknál pedig díjtalanul köteles segíkedni.

Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy a megyei szabályrendeletben előirt képesítést és eddigi működésüket igazoló bizonyítvánnyal felszerelt kérvényüket 1903. évi szept. hó 30-ig alolított hivatalnál nyujtsák be, mert a később beérkező kérvények figyelembe vételint nem fognak. Az állás választás utján lesz betöltve.
Pancsován, 1903. szept. hó 2-án.

Dr. Gyertyánffy,
főszolgabíró.

2-1

Ferencz József Keserűvíz

az egyedül elismert
kellemes ízű ter-
mészetes has-
hajtszer.

Thierry A. gyógyszerész BALZSAMJA

a legjobb diätetikus háziszser.
emésztési zavarok, gyengeség, érelgyengeség, gyomorégés, felfúvódás stb. ellen, köhögés, csillapító, görszűntető, nyálkaoldó és tisztító hatású. 12 kis üveg vagy 6 dupladíjazt. ára, dobozzal együtt, bérmentve 4 kor. Thierry A. gyógyszerészára a Védencsyalhoz Pregrada, Rohitsch-Sauerbrunn mellett. Csak az itt feltüntetett apácavédjeggyel valódi. Igen ajánlatos ezen szert utazásoknál minden eshetőség alkalmára magával vinni.

Miért szenved ön? mikor biztos gyógyulásra nyújt kiltást ezen szer bármint sebnél, legyen az bármily régi s csaknem mindig elkerülhetők a fájdalmas és veszedelmes műtékek sőt amputációk is, ha

Thierry A. gyógyszerész egyedül valódi százlevelű rózsza (centifolia) kenőcsét

az úgynevezett **csodakenőcsöt** használjuk. Ezen kenőccsel egy 14 éves, gyógyíthatatlannak tartott esont zú teljesen kigyógyították, sőt újabban egy 22 éves, nehéz, rákszerű baj is.

A valódi százlevelű rózsza (centifolia) kenőcs használható: gyermekágyasoknál jelentkező mellgyulladásnál, a tejfolyás elrekedésénél, mindenféle mellkényesedésnél, sebészeti, mindenféle régi bajoknál, felrepedezett lábak, lábzsáraztatás, sebeknél, sófolyásnál, dagadt lábknál sőt csontszűrésnél is; fűtött, szűrt, lótt, vágott- és zúzott sebeknél; idegen testek, mint üveg- és faszálkák, homok és sőrét, tülke stb. kiszívás által való eltávolítására; mindenféle daganat, kinővés, karbunkulus, újranövés, sőt ráknál is; ujkkakac, körömdaganat, tályog, felfűtött lábak, mindennemű égési sebek, elfagyott lapok, fűdaganatok, és gyermekek között sebnél stb. 2 tégely árát bérmentve 3 kor. 50 fill. az összeg előrehelldése vagy levételegekben való küldése mellett. **Köszönő-iratok nagy számban állanak rendelkezésre.** Ova int-m a vevőközöséget hatástalan hamisítványok vásárlásától és kérem, szigorúan ügyelni arra, hogy a fenti védjegyek és a „Schutzengel-Apotheke des A. Thierry in Pregrada” czéggelirattal minden tégelyen bejegyeztve kell lennie. Ezenkívül minden tégelynek ezen védjeggyel ellátott használati utasításba kell csomagolva lennie. Egyedül valódi centifolia-kenőcsöm utazóit és hamisítóit a védjegytörvény alapján szigorúan büntözöm, szintgy a hamisítványok viszont-elárásait is.

Egyedül elárásitól hely: 20-11
Schutzengel-Apotheke des A. Thierry in Pregrada bei Rohitsch-Sauerbrunn.
Központi raktár Budapestben, Török J. gyógyszerésztárában, Zágrábban Mittelbach S. gyógyszerésztárában és Bécsben C. Brady gyógyszerésztárában.

5028. sz.
tkvi 1903.

Árverési hirdetményi kivonat.

Az alibunári kir. jbiróság mint tkvi hatóság az előterjesztett kérelem folytán Getejancz Demeter Kevi-szöllősi lakos javára 243 kor. 16ke, ennek 1896. évi márcz. hó 11. napjától járó 5% kamata 43 kor. 40 fill. eddigi 22 kor. 30 fill. jelenlegi s meg felmerülő költség kielégítése végett az 1881. 60. t.-cz. 156. §-a s alapján 146. §-a értelmében Özv. Mancsul Györgyné ujb. férj George Jozsimné stb. Berlován Persza adós és Mancsul férj Ottouoga Nikola és kinevezett dr. Anca Péter ügygondnok által képv. néh. Mancsul Djura hagyatéka ellen a Kevi szöllősi 865. sz. tkvben foglalt: 42 hrsz. 1 h. I. oszt. szártó 163 kor. hrsz. nélk. 1 h. I. oszt. szártó 163 kor. 46 hrsz. 1 h. I. o. kaszáló 112 k. 131 hrsz. 400□-ól szőlő 200 k. becsárban az árverést elrendeli, s azt valamint s megallapított feltételeket ezennel közli.

A nyilvános árverés Kevi-Szöllős községánál 1903. évi szept. hó 14. napjának d. e. 11 órakor fog megtartatni a következő ügy a tkvi hivatalban mint az Kevi-Szöllős községben kifüggesztett s megtekinthető feltételek mellett.

- 1.) Kikiáltási ár a becsár.
- 2.) Ezen árverésen a fenti ingatlan a kikiáltási áron alul is el fognak adatni.
- 3.) Az árverélni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10% -át vagyis 16 kor. 30 fill. 16 kor. 30 fill. 11 kor. 20 fill. 24 kor. készpénzben lefizetni.

Alibunáron, 1903. június hó 22-én.

Bartha,
kir. albiró.

ad 90. kgy. sz. 10110, 10251/1903.

Hirdetmény.

Pancsova th. város részére 1903/904. évre szűkséges 233-61 tűzifa biztosítására f. é. szept. hó 10-én d. e. 10 órakor a városi székház nagytermében nyilvános szóbeli árverés fog megtartatni, a melyen írásbeli zárt ajánlatok is elfogadhatók. A zárt ajánlatok f. évi szept. hó 10-én d. e. 10 óráig betérjethetők. A később beérkezett ajánlatok és pótajánlatok nem fognak figyelembe véteteni. A szállítási feltételek Seger Antal vár. gazdájánál a hivatalos órák alatt betekintheők.
Pancsova th. város tanácsa 1903 évi szept. hó 4-én.
Mattanovich Adolf,
polgármester

11229. szám
1903 tkv.

A pesti magyar kereskedelmi banknak Wekeczky Mácza járkováci lakos elleni árverési kérvénye 1102 kor. 84 fill. jár. iránti végrehajtási ügyében.

Végzés árverési hirdetmény és feltételek.

A pancsovai kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság az előterjesztett kérelem és az 1903 évi július hó 21-én felvett jegyzőkönyv folytán a pesti magyar kereskedelmi bank képv. Dr. Glósz Ferenc budapesti ügyvéd által javára 1102 kor. 84 fill. tőke, ennek 1902 évi november hó 1-ik napjától járó 7% kamata 30 kor. 30 fillér árverés kérését és 1 kor. tárgyalási jelenlegi s a még felmerülő költség kielégítése végett az 1881 évi 60. t.-cz. 144. §-a alapján s 146. §. és 155. §-a értelmében Wekeczky Mácza járkováci lakosok ellen a Járkovácz községben és a Járkováci 593. számú telekkönyvben foglalt: 1) 441 o. i. számú házra 360□-ól házhelyre és 129 hrsz. 60□-ól szőlőre együttesen 798 kor. becsárban az árverést elrendeli s azt valamint a megallapított felvételeket ezennel közli.

A nyilvános árverés Járkovácz községben 1903. évi október hó 3-án d. e. 9 órakor fog megtartatni a következő ügy a telekkönyvi hivatalban mint Járkovácz községben kifüggesztett s megtekinthető feltételek mellett.

- 1.) Kikiáltási ár a becsár.
- 2.) Ezen árverésen a fenti ingatlan a kikiáltási áron alul is el fog adatni.
- 3.) Az árverélni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10% -át vagyis 79 kor. 80 fill. készpénzben vagy ovadékképes értékpapirokban a kikiáltott kérelemre letenni vagy az 1881. évi 60. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénz előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt u. a. kiszolgáltatni.

Pancsován, 1903. évi július hó 22-én.

Áts Nagy Ferenc,
kir. tszéki biró.

Egy régi jó háziszser

melynek egy családban sem szabad hiányoznia: a mindig jól bevált

Hess Ernő féle Eucalyptus

garantált tisztaságú, 12 év óta egyenesen Ausztráliából behozott természetes készítmény. Németországban és Ausztria-Magyarországban törvényesen védve. Olcsó ára. 1 kor. 50 fill. eredeti üvegenként, mely igen sokáig eltar, mindenkinek lehetővé teszi annak megszerzését az egészség elnyerésére és a betegség elkerülésére.

1500-nál több dicsőró- és elismerőlevél érkezett hozzám — kéretlenül — oly kigyógyultaktól, kik

szakgatásokban, hát-, mell- és nyakfájásban, zsába, légzési nehézségek, nátha, fejfájás, a belső nemes szervek megbetegedése, idült sebek, bőrbetegségek és egyéb bajokban szenvedtek.

Senki se mulassza el, megküldeni magának azon nagyfontosságú könyvet, melyben az Eucalyptus-készítmények pontosan le vannak írva s hogy azoknak a fentemlített betegségeknek való, sokoldalú eredményes alkalmazása miként történik. Ezen könyvet a szenvedők érdekében bárholva teljesen ingyen küldöm meg s abban az olvasó meggyőzése végett, gyogyultaktól származó, bizonyítványokat nagy számban tettem közzé. — Klingenthal i. Sa. (Szászország)

Hess Ernő
Eucalyptus-behozála.
26-12
Kéretik a védjegyre szigorúan ügyelni.
Raktár Pancsován: Radda Frigyes és Georgievits István urak gyógyszerésztárában.

Schicht-szappan

„SZIVÉS“ vagy „kules“
jeggyel
legjobb, legkiadósabb s ennél fogva legolcsóbb szappan. — Minden káros alkatrészektől mentes.

Mindenütt kapható!
!! Bevásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy minden darab szappan a „Schicht“ névvel és a fenti védjegyek egyikével legyen ellátva. !!

ISKOLAKÖNYVEK és taneszközök

a helybeli összes tanintézetek számára
azonnal kaphatók

WITTIGSCHLAGER C.

könyv-, papir- és zeneműkereskedésében

***** GROMON-utca 2. sz. a. *****

Kiadótulajdonos: Feymann Gyula.

Nyom. Wittigschlager C.-nál Pancsován.